

Смертельна недбалість у Росії щодо домашнього насильства

[hrw.org/news/2021/03/08/russias-deadly-negligence-domestic-violence](https://www.hrw.org/news/2021/03/08/russias-deadly-negligence-domestic-violence)

March 8, 2021

У лютому 2017 року парламент декриміналізував перші випадки побоїв серед членів сім'ї. © 2018 Ребекка Гендін для Human Rights Watch

Наприкінці лютого цього року російський карний розшук повідомив, що направив до суду розслідування злочинної недбалості двох поліцейських, яка сталася 14 січня 2020 року в сибірському місті Кемерово.

Приблизно під час оголошення розслідування кемеровські правоохоронці оприлюднили офіційне відео, в якому коротко розповідалося, як близько 5 ранку 14 січня на гарячу лінію поліції зареєстрували кілька дзвінків про «крики жінки» з квартири в місті. .

Інформацію передали черговим поліцейським, які, як зазначили на відео, «не вжили необхідних заходів».

За цими сухими офіційними заявами криється жахлива історія 23-річної жінки Віри Пехтелевої, яку вбив її хлопець Владислав Канюс за зачиненими дверима його квартири. Перед смертю Пехтелева сказала Канюсу, що йде від нього. Тієї ночі вона прийшла забрати свої речі з квартири, у якій вони жили. Вона ніколи не йшла.

Домашнє насильство існує в усьому світі. Якщо її не врахувати, вона часто загострюється, і в найважчих випадках жертви можуть бути вбиті.

У Росії поліція не реагує на скарги про домашнє насильство або відмовляється реагувати на них із лякаючою регулярністю. Російські ЗМІ часто повідомляють про випадки смерті від домашнього насильства, якому можна було запобігти.

Слабка реакція поліції є частиною системної неспроможності російської влади належним чином боротися з домашнім насильством.

Навіть люди, які зазнають жорстокого фізичного насильства, не отримують належного захисту та допомоги. Справи можуть переслідуватися за різними законодавчими положеннями, але в Росії немає спеціального закону про домашнє насильство. Російське законодавство не містить окремого правопорушення чи навіть визначення домашнього насильства, а також не допускає охоронних приписів для забезпечення негайної допомоги, яка рятує життя.

Ці законодавчі прогалини лише підсилюють враження, що уряд розглядає домашнє насильство як « сімейну справу » — щось, що відбувається приватно і в що він не має права втручатися, — а не серйозний злочин, який вимагає повної відповіді з боку держави, так само, як якщо б незнайомець відповідальний за насильство.

Канюс бив Пехтелева понад три години. Сусіди, які викликали поліцію, чули, як вона весь час кричала. Також було чути, як вона намагалася відкрити двері, але Канюс щоразу відтягував її геть і продовжував бити.

Поступово налякані сусіди, які зібралися біля квартири, викликали поліцію. Телефонували сім разів, але поліція так і не приїхала. Нарешті сусіди виламали двері кувалдою, а всередині знайшли мертве тіло Пехтелевої.

Список її травм малює жахливу картину. Її тіло було вся в порізах і синцях, у неї численні черепно-мозкові травми та зламаний ніс. Вдаривши Пехтелеву не менше 56 разів, Канюс душив її шнуром від праски.

Незважаючи на обставини її вбивства, поліцейських, які не відреагували, притягують до кримінальної відповідальності за меншим із двох пунктів кримінального кодексу за злочинну недбалість, а не за звинуваченням, яке передбачає покарання за недбалість, яка призвела до смерті або тяжких тілесних ушкоджень. Якщо їх визнають винними, вони можуть обійтися штрафом. Водночас за вбивство вбивці Пехтелевої загрожує до 15 років позбавлення волі, але не за вбивство з обтяжуючими обставинами — жорстокість, яке передбачає 20 років довічного позбавлення волі.

Офіційні оцінки, здається, применшують масштаби домашнього насильства в Росії. Відсутність окремого злочину, пов'язаного з домашнім насильством, і поганий збір даних означає відсутність надійної статистики, але, згідно з нещодавнім незалежним дослідженням, щонайменше 5000 жінок були вбиті в епізодах домашнього насильства в 2018 році. Ці цифри різко контрастують з даними внутрішніх справ. За даними міністерства, в 2018 році в «сімейних» конфліктах загинули 253 жінки.

За ці роки я опитав десятки жінок, які розповідали мені про перешкоди, з якими вони стикалися на кожному кроці, повідомляючи про насильство та звертаючись за допомогою.

Їхні історії стали ключовими для звіту Human Rights Watch, який описує, як російські правоохоронні, судові та соціальні системи не захищають і не підтримують жінок, які зазнають насильства з боку своїх партнерів або колишніх партнерів.

Буквально минулого тижня жінка у віці 30 років, чиє ім'я я не публікуватиму заради її захисту, розповіла мені про монументальні бар'єри, з якими вона стикається, щоб поліція розслідувала її кривдника. Чоловік, за якого вона вийшла заміж у 2015 році, бив і неодноразово погрожував вбити. Вісімнадцять місяців тому він поголив їй голову і замкнув її в їхній квартирі на тринадцятому поверсі з її маленьким сином без їжі та телефону.

Там вона провела кілька днів, викидаючи у вікно записки, закликаючи викликати поліцію. Зрештою поліція приїхала, але не почала розслідування. «Вони сказали, що нічого не робитимуть, тому що це просто «сімейна сварка», — сказала вона мені.

Поліцейський, який вів її справу, навіть повідомив чоловікові її новий номер телефону та її місцеперебування, який негайно подзвонив їй і знову погрожував.

Вона розлучилася з чоловіком і втекла в інше місто, але через півроку тепер уже колишній чоловік знайшов її з сином. Він силою посадив їх у машину та відвіз назад до Москви, де через пандемію вона була зачинена з ним у його квартирі проти її волі.

Навіть якби обмеження, пов'язані з Covid, не завадили її можливості виїхати, вона б не змогла подорожувати, оскільки кривдник забрав усі її гроші та кредитні картки.

Через кілька місяців, у жовтні, він її знову побив і викинув на вулицю з сином, якому тоді було два з половиною роки.

Цього разу влада порушила кримінальну справу, але слідчий неодноразово вказував жінці, що для неї буде краще, якщо вона здасться.

«Вона [слідчий] мені сказала, що моя справа ніколи не дійде до суду, тому що немає свідків», — сказала вона мені. «Іншого разу [слідчий] сказав мені: «Сварки бувають, твої почуття поранені, це пройде». Я відповів: «Справа не в моїх образах, а в тому, що людина б'є мене і погрожує вбити».

Поліція також намагалася перешкодити їй висувати звинувачення, маніпулюючи її почуттями до сина. «Вони говорили щось на зразок: «Ви дійсно хочете, щоб батько вашого сина мав судимість?» Це лише створить проблеми для вашого сина в майбутньому», — сказала вона.

Вона підкреслила, що може продовжувати домагатися справедливості не завдяки правоохоронним органам, а завдяки підтримці одного з небагатьох притулків у Росії та адвокату незалежної жіночої групи. «Якби в мене не було адвоката, я б уже

відмовилася, на 100 відсотків», — сказала вона мені. «Ставлення слідчих, маніпуляції та тиск зробили б мене абсолютно безпорадним».

Жінки, які стикаються з домашнім насильством, потребують захисту та підтримки на кожному кроці, щоб уникнути жорстокого поводження, добитися справедливості та побудувати своє життя заново. Влада Росії зобов'язана захищати права людей, включаючи право на життя, свободу від жорстокого та нелюдського поводження, а також доступ до правосуддя та відповідальності. Росія могла б зробити вирішальний крок у напрямку виконання цієї відповідальності, негайно прийнявши всеосяжний закон проти домашнього насильства, який забезпечить необхідний захист жертвам і притягне до відповідальності кривдників.